

CBY Holocaust Concert Program

featuring

Student Cantor Olivia Brodsky

February 29, 2020

*4501 Meeting Street
Hilton Head, SC 29926
843-689-2178
bethyam@aol.com
www.bethyam.org*

Musicians

Music Director..... David Kimbell
Soprano..... Olivia Brodsky
Piano..... Charles Curtis
Flute..... Rabbi Bloom

Program

“Shifrele’s Portret” (Shifele’s Portait) .... Text by M. Gebirtig, Music by M. Rauch, English adapted by O. Brodsky
“They Call Me Zhamele” (Yeder Ruft Mikh Zhamele) ..... Text by Unknown, Music by B. Feuer
“Moishelach, Shloimelach” ..... Text by J. Papernikoff, Music by I. Alter
“The Last Butterfly” ..... Text by P. Friedman, Music by L.G. Shenson
“Bar Mitzve” ..... Text by Unknown, Music by F. Piket
“A Vogn Shikh” (A Wagon Full of Shoes)Text by A. Sutzkever, Music by S. Sargon, English adapted by O. Brodsky
“Yisrolik” ..... Text by L. Rozenal, Music by M. Veksler
“Zol Shoyt Kumen Di Geule” (Let Our Salvation Come)..... Text by S. Kacerginski, Music by A.I. Kook

Saleynu “Shifrele’s Portret”

Shifele’s Portait

Text by M. Gebirtig, Music by M. Rauch, English text adapted by O. Brodsky

Oyf der vant, links fun mayn bet,
Hengt mayn tokhter Shifreles portret.
Oft mol, in der mit der nakht,
Ze ikh vi zi ret.
“Tateshi, ikh veys ‘siz dir bang,
‘Svet der krig shoyt nit gedoyern lang.
Kumen vel ikh bald tsu dir,
“Sklapt der friling shoyt in tir.”
Shmeykht lib tsu mir un ret
Shifreles portret.

On the wall, left of my bed,
Hangs my daughter Shifrele’s portrait.
Often, in the midst of the night,
When I long for her and think,
I see her eyes on me.
I hear her speak,
“Papa dear, I know how sad you are.
The war won’t last much longer,
I will come to you soon,
Spring is tapping at the door.”
Smiling lovingly at me, it speaks—
Shifrele’s portrait.

שפֿרהלעס פֿאַרטרעט

מ. געבירטיג

אויף דער וואנט, לינקס פֿון מיין בעט,
הענגט מיין טאכטער שפֿרהלעס פֿאַרטרעט,
אפט מאל אין דער מיט דער נאכט,
ווען איך בענק נאך איר און טראכט,
זע איך ווי זי קוקט אויף מיר,
הער איך ווי זי רעדט,
„טאטעשי, איך ווייס ס׳איז דיר באנג.
ס׳וועט דער קריג שוין נישט געדויערן לאנג.
קומען וועל איך באלד צו דיר,
ס׳קלאפט דער פֿרילינג שוין אין טיר.“
שמיכלט ליב צו מיר און רעדט
שפֿרהלעס פֿאַרטרעט.

Sala Garnarz, age 12, Sosnowiec, Poland, 1936

“They Call Me Zhamele”

Yeder Ruft Mikh Zhamele

Text by Unknown, Music by B. Feuer

יעדער רופט מיך זשאמעלע

יעדער רופט מיך זשאמעלע.
אזי, ווי מיר איז שווער!
כ'האב געהאט א מאמעלע,
כ'האב זי שוין נישט מער.
כ'האב געהאט א טאטעלע,
האט ער מיך געהיט,
איצט בין איך א שמאטעלע
ווייל איך בין א ייד.

כ'האב געהאט א שוועסטערל,
איז זי מער נישטא.
אזי ווו ביסטו אסתרל,
אין דער שווערער שעה?
ערגעץ ביי א בוימעלע,
ערגעץ ביי א פלויט
ליגט מין ברודער שלומהלע,
פון א דיטש געטויט.

כ'האב געהאט א היימעלע,
איצטער איז מיר שלעכט.
כ'בין ווי א בעל-חיימעלע
וואס דער תלין שעכט.
אך, דו גאט אין הימל,
קוק אויף דער ערד אראפ.
זע נאר ווי דיין בלימל,
שניידט דער תלין אפ.

איצט בין איך א שמאטעלע
ווייל איך בין א ייד.

They Call Me Zhamele

They all call me Zhamele.
Oh, it's hard for me!
I once had a mother,
She's no longer here.
I once had a father,
He protected me,
Now I'm just a little rag
Because I am a Jew.

I once had a sister,
She is here no more.
Where are you, my Esther,
In this difficult hour?
Somewhere near a little tree,
Somewhere near a gate
Lies my brother Shloymele,
Murdered by the Germans.

I once had a little home,
Now I feel despair.
I'm like an animal
Slaughtered without care.
Oh, God in Heaven,
Look down to the earth below.
See how your little flowers die,
Have been chopped down.

Now I'm just a little rag
Because I am a Jew.

“Moishelach, Shloimelach”

Text by J. Papernikoff, Music by I. Alter

בין עצי פולין הירקרקים
לא עוד ישחקו משה'לים, שלמה'לים.
לא בין עשבים, לא בין פתיתי השלג.

לא עוד יהדהדו קולות יהודיים
של קנדסים, של מוטלים, של שמלים,
פניהם שרוטות – מן הגבורות הקטנות
ומן הנפלאות.

אבלים עצי פולין,
דומית-מנות בכתיו יהודים.
שוממות הסמטאות, חרבו הבתים,
בהם יחבאו ילדים בעכברים,

ילדי יהודים עיניהם גדולות, שחורות
כאילו בסתן אפלה,
עינים מלאות, הפחד עברן,
פקדן האסון החום...

בין עצי פולין הירקרקים
לא עוד ישחקו משה'לים, שלמה'לים,
לא עוד ישחקו שרה'לות, לאה'לות,
לא בין עשבים, לא בין פתיתי השלג.

Under Poland's green trees today,
Little Moshes and Shlomos no longer play,
No little Sarahs and Leahs now go
Over the grass, or over the snow.

No Jewish voices now ring in the air.
The little Mottkes and Shimmes are silent there,
The daredevil scamps, with their eyes shining bright,
No longer play and sport and fight.

The Polish trees now sadly loom,
Mourning for each dead Jewish home,
Each ruined Jewish street and house,
Where a Jewish child hides in a hole like a mouse.

Jewish children with wide open eyes,
In which despair and terror lies,
Eyes full of bitterness and woe,
Struck by the brutal German blow.

אונטער די פוילישע גרינינקע ביימעלעך
שפילן זיך מער נישט קיין משהלעך, שלמהלעך,
שפילן זיך מער נישט קיין שרהלעך, לאהלעך,
נישט אויף קיין גרעזעלעך, נישט אויף קיין שנייעלעך...
ס'הילכן שוין מער נישט קיין יידישע שטימעלעך
פון די קונדייסימלעך, מאטעלעך, שימעלעך,
מיט די צעקרעלטע, צעדראפעטע צורהלעך
פונעם באווייזן ווונדיררים און גבורהלעך...

ס'טרויערן אצינד די פוילישע ביימעלעך,
טויט זיינען יידישע היימען און היימעלעך...
טויט זיינען געסעלעך, חרוב די הייזעלעך,
ווי עס פארשטעקן זיך קינדער ווי מיזעלעך...
יידישע קינדער מיט גרויסע אויגאנעס,
שווארצע אזוי, ווי מיט חושך פארצויגענע,
אייגעלעך פולע מיט פחד פארלאפענע,
אונטער דעם אומגליק דעם ברוינעם געטראפענע...

אונטער די פוילישע גרינינקע ביימעלעך
שפילן זיך מער נישט קיין משהלעך, שלמהלעך,
שפילן זיך מער נישט קיין שרהלעך, לאהלעך,
נישט אויף קיין גרעזעלעך, נישט אויף קיין שנייעלעך...

Unter di poylishe grininke beymelekh
Shpiln zikh mer nit keyn Moyshelekh, Shloymelekh,
Shpiln zikh mer nit keyn Sorelekh, Leyelekh -
Nit oyf keyn grezelekh, nit oyf keyn shneyelekh...
S'hilkhn shoyen mer nit keyn yidishe shtimelekh
Fun di kundeysimlekh, Motelekh, Shimelekh,
Mit di tsekrelte, tsedrapete tsurelekh
Funem bavayzn vundeyrim un gvurelekh...

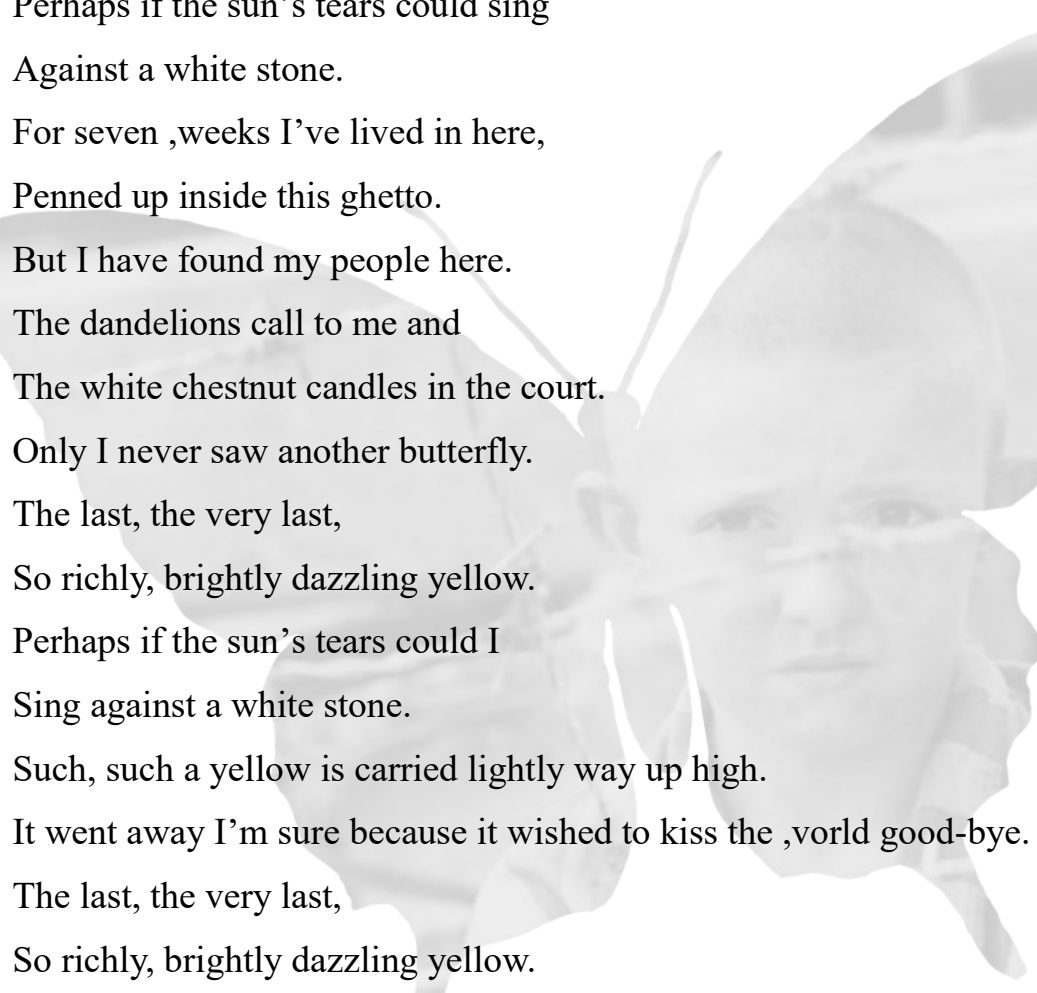
S'troyern atsind di poylishe beymelekh,
Toyt zaynen yidishe heyman un heymelekh...
Toyt zaynen geselekh, khorev di hayzelekh,
Vu es farshtekn zikh kinder vi mayzelekh...
Yidishe kinder mit groyse oyganen,
Shvartse azoy, vi mit khoyshekh fartsogyene,
Eygelekh fule mit pakhed farlofene,
Unter dem umglik dem broynem getrofene...

Unter di poylishe grininke beymelekh
Shpiln zikh mer nit keyn Moyshelekh, Shloymelekh,
Shpiln zikh mer nit keyn Sorelekh, Leyelekh,
Nit oyf keyn grezelekh, nit oyf keyn shneyelekh...

“The Last Butterfly”

Text by P. Friedman, Music by L.G. Shenson

The last, the very last,
So richly, brightly dazzling yellow.
Perhaps if the sun's tears could sing
Against a white stone.
For seven ,weeks I've lived in here,
Penned up inside this ghetto.
But I have found my people here.
The dandelions call to me and
The white chestnut candles in the court.
Only I never saw another butterfly.
The last, the very last,
So richly, brightly dazzling yellow.
Perhaps if the sun's tears could I
Sing against a white stone.
Such, such a yellow is carried lightly way up high.
It went away I'm sure because it wished to kiss the ,world good-bye.
The last, the very last,
So richly, brightly dazzling yellow.
Perhaps if the sun's tears could sing against a white stone.
That butterfly was the last one. Butterflies don't live in here.

**The poet died in the Terezin
Concentration Camp at the age of fourteen*

“Bar Mitzve”

Text by Unknown, Music by F. Piket

בר-מיצבה

איך בעט אז דער טאטע און די מאמע
שוין ארונטער פון הימל
און זען אז איר זון ווערט בר-מיצבה היינט.
און זאלן זיי וויסן אז מ׳זיין שוועסטער און איך
זינען געבליבן גוטע יידן
די גאנצע יארן,
און מיר ווערן אימער אזוי בלייבן.

Bar Mitzve

I pray that my father and my mother
Are looking down from heaven
And see that their son is becoming a bar mitzvah today.
And should see that my sister and I
Have remained good Jews
All these years,
And we will always like that remain.

“A Vogn Shikh”

A Wagon Full of Shoes

Text by A. Sutzkever, Music by S. Sargon, English text adapted by O. Brodsky

2. A Vogn Shikh “A Wagonful of Shoes”

(Abraham Sutzkever)

Di reder yogn, yogn,
Vos brengen zey mit zikh?
Zey brengen mir a vogn
Mit tsaplendike shikh.

Der vogn vi a khupe
In ovntikn glants;
Di shikh—a fule kupe
Vi mentshn in a tants.

A khasene, a yontev?
Tsi hot mikh ver farblendt?
Di shikh- azoyne nonte
Oyf s’nay ikh hob derkent.

Es klapn di optsasn:
Vuhin, vuhin, vuhin?
Fun alte vilner gasn
Me traybt undz keyn Berlin.

Ikh darf nit fregn vemes,
Nor s’tut in harts a ris:
Ah, zogt mir, shikh, dem emes,
Vu zenen zey di fis?

Durkh kindershikh un shkrabes
Kh’derken mayn mames shikh!
Zi flegt zey bloyz oyf shabes
Aroyftsien oyf zikh.

Un s’klapn di optsasn:
Vuhin, vuhin, vuhin?
Fun alte vilner gasn
Me traybt undz keyn Berlin.

The wheels press on, press on,
What do they bring with them?
They bring me a wagon
Full of dangling shoes.

The wagon is like a chupah
In the evening glow;
The shoes—piled up
Like people in a dance.

Is it a wedding? A holiday?
What has blinded me like this?
The shoes—just like new—
How I recognize them all.

The heels keep tapping:
Where are we going? Where?
From the old narrow lanes of Vilna,
We are being driven to Berlin.

I dare not ask whose shoes these are—
It makes my heart stop:
Oh shoes, tell me honestly,
Where are the feet?

Among all the children’s shoes and the rags
I recognize my mother’s shoes!
She used to save them
To wear only on Shabbes!

And the heels keep on tapping the question:
Where are we going? Where?
From the old narrow lanes of Vilna,
They are taking us to Berlin!

“Yisrolik”

Text by L. Rozental, Music by M. Veksler

Hey come and buy tobacco,
Come buy my saccharin,
These days the stuff is selling cheap as dirt.
A life for just a penny ,
One cent is what I earn –
About the ghetto peddler have you heard?

I am called Yisrolik,
A kid right from the ghetto;
I am called Yisrolik,
A reckless kind of guy.
Though I'm left with less than nothing,
Still a whistle and song is my reply!

A coat without a collar,
A shirt made from a sack;
I have galoshes – haven't got the shoes.
Whoever finds this funn,
Whoever dares to laugh –
I'll show them that I'm not one to abuse!

I am called Yisrolik...

Don't think the gutter spawned me,
Don't think I have no claim –
A mother and a father loved me too.
Both were taken from me,
It's useless to complain,
But like the wind I'm lonely, it is true.

I am called Yisrolik,
And when no one is looking,
From my eyes
I wipe away a tear.
But this anguish –
Is not for speaking,
Why remember,
How much can one heart bear?

Yisrolik

ישראלִיק

Nu koyft zhe papirosn,
Nu koyft zhe sakharin,
Gevorn iz haynt skhoyre bilik vert.
A lebn far a groshn,
A prute-a fardinst –
Fun geto-hendler hot ir dokh gehert.

Kh'heys Yisrolik
Ikh bin dos kind fun geto,
Kh'heys Yisrolik
A hefkerdiker yung.
Khotsh farblibn gole-neto
Derlang ikh alts nokh
A svistshe un a zung!

A mantl on a kragn,
Takhtoyim fun a zak,
Kaloshn hob ikh, -s'feln nor di shikh.
Un ver es vet nor vagn
Tsu lakh, oy, a sakh –
Dem vel ikh nokh vayzn ver bin ikh!

Kh'heys Yisrolik...

Nit meynt mikh hot geborn
Di hefkerdike gas –
Bay tate-mame oykh geven a kind.
Kh'hob beydn ongeborn,
Nit meynt es iz a shpas,
Kh'bin geblibn vi in feld der vint.

Kh'heys Yisrolik,
Nor ven keyner zet nit
Vish ikh shtil zikh
Fun oyg arop a trer.
Nor fun mayn troyer –
Beser az men redt nit,
Tsu vos dermonen
Un makhn s'harts zikh shver.

נו קויפט זשע פאפיראסן,
נו קויפט זשע סאכארין,
געווארן איז היינט סחורה ביליק ווערט.
א לעבן פאר א גרושן,
א פרטע – א פארדינסט –
פון געטא-הנדלער האט איר דאך געהערט.

כ'הייס ישראלִיק
איך בין דאס קינד פון געטא.
כ'הייס ישראלִיק
א הפקדיקער יונג.
כאטש פארבליבן גאלע נעטא
דערלאנג איך אלץ נאך
א סוויסטשע און א זונג!

א מאנטל אן א קראגן,
חתונות פון א זאק,
קאלאשן האב איך, – ס'פעלן נאר די שיק.
און ווער עס וועט נאר וואגן
צו לאכן, אוי א סך –
דעם וועל איך ווייזן ווער בין איך!
כ'הייס ישראלִיק...

ניט מיינט מיר האט געבוירן
די הפקדיקע גאס –
ביי טאטע-מאמע אויך געווען א קינד.
כ'האב ביידן אנגעווארן,
ניט מיינט עס איז א שפאס,
כ'בין געבליבן, ווי אין פעלד דער ווינט.

כ'הייס ישראלִיק,
נאר ווען קיינער זעט ניט
וויש איך שטיל זיך
פון אויג אראפ א טרער.
נאר פון מיין טרויער –
בעסער אז מען רעדט ניט,
צו וואס דערמאנען
און מאכן ס'הארץ זיך שווער.

“Zol Shoy'n Kumen Di Geule”

Let Our Salvation Come

Text by S. Kacerginski, Music by A.I. Kook

Ongezolyet oyfn hartsn, makht men a lekheyim,
Oyb der umet lozt nit ruen — zingen mir a lid.
Iz nito keyn bisl bronfn — lomir trinken mayim,
Mayim-khayim iz dokh khayim — vos darf nokh der yid?

CHORUS:

Zol shoy'n kumen di geule
Meshiekh kumt shoy'n bald!

S'iz a dor fun kule-khayev, zayt nit keyn naronim —
Un fun zindikn — Meshiekh gikher kumen vet!
Akh, du tatele, in himl, s'betn bney rakhmonim;
Ze, Meshiekh zol nit kumen a bisele tsu shpet. . .

S'tantsn beymer in di velder, shtern oyfn himl,
Reb Yisroel, der mekhutn, dreyt zikh in der mit,
S'vet zikh oyfvekn Meshiekh fun zayn tifn driml
Ven er vet derhern undzer tfiledike lid.

אנגעזאליעט אויפן הארצן, מאכט מען א לחיים,
אויב דער אומעט לאזט ניט רוען — זינגען מיר א ליד.
איז נישטא קיין ביסל בראנפן — לאמיר טרינקען מים,
מים-חיים איז דאך חיים — וואס דארף נאך א ייד?

רעפריין:

זאל שוין קומען די גאולה,
משיח קומט שוין באלד!

ס'איז א דור פון פולו חייב, זייט ניט קיין נארענים —
און פון זינדיקן — משיח גיכער קומען וועט!
אך, דו טאטעלע אין הימל, ס'בעטן בני רחמים:
זע, משיח זאל ניט קומען א ביסעלע צו שפעט...

ס'טאנצן ביימער אין די וועלדער, שטערן אויפן הימל,
ר' ישראל, דער מחותן, דרייט זיך אין דער מיט,
ס'וועט זיך אויפוועקן משיח פון זיין טיפן דרימל
ווען ער וועט דערהערן אונדזער תפילהדיקע ליד.

Ongezolyet oyfn hartsn, makht men a

When you're feeling low, take a little drink! if sorrow persists, then let's sing a song.
If there is no whiskey, we can drink water. Fresh water is life itself, and what more
does a Jew need? May our salvation arrive! The Messiah will soon appear! It is a
guilty generation, do not be misled, but for the sinning, the Messiah will come sooner.
Oh, Lord above, we beseech You—see that the Messiah does not come too late! Trees
are dancing in the woods, stars are dancing in heaven, and Reb Israel whirls in their
midst. The Messiah will waken from his slumber when he hears our prayer full song.

Acknowledgments

Congregation Beth Yam Leadership

Rabbi

Brad L. Bloom

President

Judy Bluestone

Officers

*Candy Solomon, 1st Vice President
David Kurjan, 2nd Vice President
Michael Weingarten, Treasurer
Doug Luba, Recording Secretary
Janice Fradkin, Corresponding Secretary*

Directors

<i>Ed Brager</i>	<i>Helen Hauer</i>	<i>Jeremy Press</i>
<i>Philip Davidson</i>	<i>Ruth Hilsen</i>	<i>Howard Rothchild</i>
<i>Sue Gostanian</i>	<i>Barbara Meyer</i>	<i>Michael Shapiro</i>

*Randy Kurjan, Sisterhood President, ex officio
Dave Solomon, Men's Club President, ex officio*

Immediate Past President

Pennie Meiselman

Past Presidents

<i>Stanton Bluestone</i>	<i>Donald Kahaner</i>	<i>Jack Resnick</i>
<i>Irwin (Ted) David</i>	<i>Seymour Lash*</i>	<i>Twyla Sable</i>
<i>Scottie Davis</i>	<i>Bernice Lewin*</i>	<i>Howard Sherman*</i>
<i>Paula Flink*</i>	<i>Irwin Lindenbaum</i>	<i>Robert Stone</i>
<i>Linda Harrison</i>	<i>Hank Noble</i>	<i>Mike Weingarten</i>
<i>Jane Joseph</i>	<i>Bert Reinhold*</i>	

Honorary Director

Dan Caplan*

*Deceased

Join Now: Our Temple family cordially invites you to become a member. Resident and Affiliate (nonresident) memberships are available. Become an integral part of our growing membership. Call the temple office (843-689-2178) for an application. We look forward to greeting you as a member.

Please call for information on our Reduced Dues Program for new members.

In the event of a medical emergency, a defibrillator is located on a cart in the closet between Social Halls A & B.

CBY Religious School
Pre-K through High School
Sundays 9:00AM - 1:30 PM

For information please contact:
Valerie L. Seldes, M.Ed.
Director of Jewish Youth Education
school.cby@gmail.com